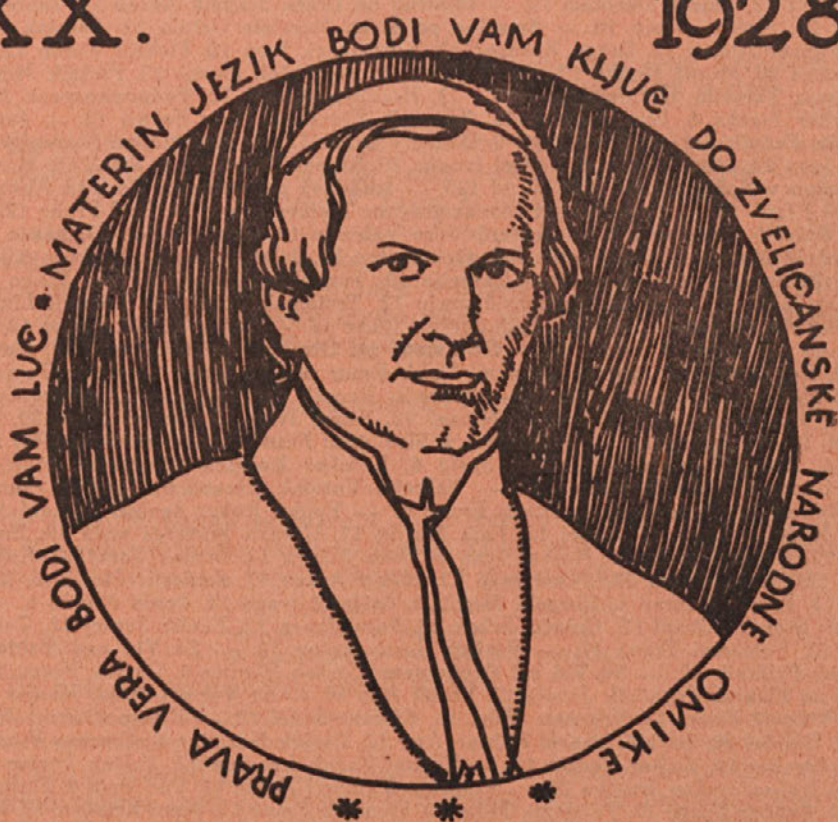

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

NAŠ DOM

LIST ZA LJUDSKO PROSVETO

XX. 1928.

SEPTEMBER

Posamezna številka velja 1 Din.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu, Naročnina za vse leto 20 Din (za naročnike »Slov. Gospodarja« in »Domoljuba« 12 Din), — Za Italijo 10 lir, Avstrijo 3 in pol šilinga, za Ameriko ¾ Dol. Naslov: »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 6/I. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Družina Našega doma (nadaljevanje; vseh seve še ni, temveč pridejo v prihodnjih številkah. Prosimo, da tudi tisti, ki še niso plačali vse naročnine, kmalu pošljejo ostanek).

Solčava: Slapnik Mici 12, Vider Justina 12. — **Središče ob Dravi:** Horvat Jurij 6, Trstenjak Katarina 12, Posel Ivan 6, Lukačič Rudolf 12, Jurkovič Jožef 12. — **Sromlje:** Izobraževalno društvo 20, Lapuh Anton 6. — **Stična:** Praper Jurij 12. — **Stogovce:** Vuk Blaž 10. — **Stranice:** Jančič Alojzij 15, Švab Jurij 12, Švab Anton 6. — **Studenice:** Marzidovšek Jožef 6, Samostan 20, Vintek Ivan 10, Fuchs Franjo 12, Bevc Janez 12, Vazaz Marija 12. — **Svečina:** Šerbinek Terezija 20. — **Svetina:** Klinar Barbara 6. — **Svetinje** — **Ivanjkovci pri Ormožu:** Bratušek Franc 100.50, Rakuša Peter 12, Meznarič Jožefa 12, Kotnik Alojz (Majcen) 12, Fistrovič Micika 20, Fistrovič Micika 12, Fistrovič Barbara 20, Pihlar Alojzija 12, Kranjc Krista 4, Ivan Žitnik 6. — **Škale pri Velenju:** Zagradišnik Marija 12, Konec Neža 12, Pristovšek Angela 12. — **Šmarje pri Jelšah:** Strašek Lizika 20, Arzenšek Matevž 12, Pušnik Doroteja 10. — **Šmartno ob Dreti:** Slapnik Anton 12, Zavolovšek Matevž 20, Melavc Josip 16. — **Šmartno ob Paki:** Mandelc Uršula 12, Brzolak Anton 10.50, Puncer Alojzij 12, Drago Korošec 12, Kurmanšek Ivan 12, Plešnik Vinko 12, Mogel Tončka 20, Mogel Micika 12, Mešič Marija 6, Koprivšek Marija 12, Plešnik Miha 12, Podvratnik Terezija 12, Mandelc Ferdo 12, Hrastnik Marija 12, Federmansperk Marija 20, Korber Ivanka 6, Bizjak Anica 12, Klančnik Franc 12, Drev Franja 12. — **Šmartno pri Celju:** Pečnik Jožef 6, Rojc Jurij 6, Dimec Vincenc 12. — **Šmartno pri Slovenjgradcu:** Lenart Ivan 20, Žeželj Jernej 6, Radšel Ivanka 20, Stopar Franciška 6, Smolčnik Marija 3. — **Šmartno v Rožni dolini:** Župni urad 120. — **Šmiklavž pri Ormožu:** Rozman Alojzija 6, Tomazič Franc 12. — **Šmiklavž pri Slovenjgradcu:** Treiber Franc 24, Barl Franc 12, Prosenjak Jožef 6, Tučman I. 6. — **Šoštanj:** Jure Valentin 12, Golob Jakob 12, Lekše Neža 12, Broložnik Martin 12. — **Špitalič:** Zidanšek Anton 12, Seluh Janez 12, Klokočovnik Anton 12, Zidanšek Alojz 12, Črešnar Terezija 10, Turk Franciška 20, Pivec Vinko 6. — **Štrigova:** Šajnovič Franc 12, Kumparič Josip 12, Trstenjak Jožef 12, Slomšek Ljudmila 15, Zličar Anton 12. — **Tepanje:** Podkubošek Ignac 12. — **Tinje:** Ožinik Franc 12, Šega Ferdinand 12, Škrbinek Franc 12. — **Sv. Tomaž pri Ormožu:** Kukovec Ivan 12, Mar Tomaž 12, Rep Jožef 12, Brumen Jožef 6, Vojsk Franc 6, Rep Ignac 12, Belec Tomaž 12, Zemljič Matija 20, Petek Marija 12. — **Trbonje:** Repnik Jerčka 12. — **Trbovlje:** Cestnik Ana 20, Straus Leopold 15, Grešak Mihael 12, Kunej Ivan 15, Zmave Jožef 20, Murn Franc 6, Štravs Franja 12. — **Sv. Trojica v Slov. gor.:** Franciškanski samostan 48, Minih Janez 6, Drogz Tončka 3, Klobasa Justa 6, Kolobar Rozalija 12, Mubec Marija 12, Mulec Gustav 12, Krulc Marica 12. — **Velenje:** Vošnjak Eduard 6, Tanjšek Franc 12, Oštir Rudolf 12, Čede Ciril 9, Petek Franc 6. — **Velika Reka:** Špajzar Mihael 15. — **Velika Nedelja:** Dovečar Jernej 12, Lajh Martin 12, Uprava križnega reda 10, Emeršič Jakob 12, Hebar Lojzka 12, Horvat Ivan 6, Sova Marija 12, Bezjak Jožef 12, Kukovec Jožefa 12, Mikša Anton 12, Župni urad 72, Marin Anton 12, Anderlič Marija 6, Bezjak Janko 12, Prejac Konrad 6, Hergula Marija 6, Šoštarič Ivana 15, Čepin Martin 6. — **Sv. Venčesi:** Stopar Mihael 12, Ozimič Jakob 12, Šega Janez 12, Pavlič Jernej 12, Tomazič Jakob 12, Tomazini Franc 12. — **Veržej:** Heric Anton 12. — **Sv. Vid nad Valdekom:** Repolusk Friderik 12. — **Sv. Vid pri Grobelnem:** Gajšek Florian 6, Gajšek Franc 12. — **Sv. Vid na Planini:** Pogačnik Jožefa 12, Požek Ana 10. — **Sv. Vid pri Ptuj:** Mlakar Martin 12, Vidovič Franc 12, Vogrinec Miha 12, Kmetec Jožef 12. — **Videm:** Stibrič Jože 6, Planinc Danijel 20, Barbič Liza 6, Habinc Ana 12, Cerjak Karolina 6, Omerzo Franc 12, Molan Amalija 12, Žajber Rudolf 13. — **Vinica:** Težak Leopold 12, Belšak Franjo 5. — **Vogrčce:** Izobraževalno društvo 29. — **Vransko:** Vajncerl Franc 12, Pikl Ivan 6, Podbregar Jurij 12, Cencen Franc 12, Pečovnik Miha 12, Dvoršek Franc 12, Karo Kristina 12, Remic Ivan 3, Somrek Anton 15, Blatnik Janez 12, Brišnik Mici 20. — **Vrhnika:** Krže Franc 6.

Poverjenikom Slomškovich slik! Da boste lahko še ostali, ki še niste obračunali, tekmovali za lepe nagrade, smo podaljšali rok do 20. septembra. Pet izmed vas, ki jih bo razprodalo največ slik, bo deležnih lepih nagrad, ki smo jih obljubili. Nagrade bomo razposlali 22. septembra. Glejte, da boste med prvimi! — Obenem sporočamo, da smo se odločili, dati 200 slik po izredno znižani ceni 16 Din revnim viničarjem in delavcem, o katerih bomo prepričani, da jih ne morejo plačati po navadni ceni. Javijo naj se do 20. septembra!

OB PETDESETLETNICI SILVINA SARDENKA.

VI.

Na postajah petih, Kralj miru,
si telo mi dvignil iz prahu.

(Daritev.)

Up in strah bijeta boj v duši mladega duhovnika, ki se poda na prvi kraj svojega delovanja. Kaj vse čaka neizkušenega pastirja Gospodove črede? Vestno se je pripravljaj, svest si je, da ga bo poklical Dobri Pastir, zaželi si duš, vdanih Gospodovemu namestniku. Pasti jih hoče po zelenih tratah in cvetočih planinah Jezusovih nauk, napajati jih ob bistrih virih milosti, čistiti jih hoče v morju božjega usmiljenja. Biti hoče zvest, dober pastir, varovati čredo, rajši sam umreti nego prepustiti volkovom ljubljeno čredico. Tako gospod Alojzij.

Ko prestopi prag župne cerkve v Šmartnem, ga pozdravi ljubezniva slika Matere božje z glavnega oltarja. V duši mu zazveni materina pesem izza otroških dni:

»Marija ljubezniva
ti moje si veselje — — —

Mi vsa nadloga mine,
Ko k tebi pribežim.«

In strah je izginil in pričelo se je veselo delo in srečen je bil tako, da je le prehitro prišlo škofovo pismo, ki ga je klicalo na drug kraj. Stari cerkovnik je v imenu župljanov govoril gospodu kaplanu Alojziju:

»Vsa naša srca Vam goré k slovesu,
utrinja solza v mnogem se očesu,
in marsikdo ne bo Vas več pozabil.«

Pa tudi gospodu je bilo težko slovo:

»Prirastla k srcu, Šmartinska ste sela,
ukoreninil sem se po domovih,

Le ena misel me prijazno gane,
če hlapec gre, Gospa pri Vas ostane.«

Tako je govoril gospod kaplan k slovesu jokajoči se čredici. A čudno! Slučajno zdrkne prav ob slovesu Marijinega pesnika podoba Matere božje z okvira dol na oltarno mizo, ne da bi se zgodila sicer kakšna nesreča; in vsi, ki so to videli in o tem slišali, so ponavljali besede, zveneče v pesnikovi duši: »Marija gre s teboj!« Sam tako lepo opeva tisto uro:

»A čudomile včasih so usode.
Brezmadežna z oltarja in z okvirja
Kot dolga pola svilnega papirja
spolzela je na mizo — brez nezgode.

Prav tisto jutro sem se jaz poslavljaj.
»Marija gre s teboj!« je glas ponavljaj.
Z oltarja more pasti nje podoba,
ne sme iz duše nje češčenje žarko.«

* * *

»To moj od nekdaj bil je sen
svetniški.«

(Daritev.)

Planina na Notranjskem blizu gradu Planina je bila druga postaja mladega pastirja. Planinska gora je božja pot, posvečena Materi božji. S kolikim veseljem je hodil Marijin pevec v to cerkev in kaj je tu doživel na praznik Vnebovzetja, nam sam opeva:

»Glej, tvoja mati« —

Marijin romar bil sem leto celo. —

Na božji poti, na Planinski gori
domov gredoč na praznik vnebovzetja

princesa svoj je pajčolan zgubila
in kakor bela ptica lahkokrila
obvisel ji je vrh grmov in cvetja.
Jaz sem ji našel, vrnil pajčolan.«

Grad Planina je last knezov Windischgrätz, ki imajo tam razsežne gozdove. Princesa hoče biti hvaležna za najdeni dragoceni pajčolan. Ko je še istega leta potovala v Rim, pošlje gospodu Alojziju iz večnega mesta podobo sv. očeta s podpisom; lepa pozornost, a sin Marijin je zaželel višjega plačila. Reševati dekleta, ki bi se zmotila s prave poti, peljati jih nazaj k Dobremu Pastirju, to je vroča želja mladega duhovnika; in da bi dal mladi princesi z zahvalo tudi v lahni pajčolan skriti nauk, ji piše:

zahvalno pismo sem poslal do grada:

»Vesel, princesa, Vašega darila,
želel sem si višjega plačila.

Če kdaj dekle bi kam zaverovano

ah! izgubilo pajčolan deviški,
naj meni bi ga najti bilo dano.
Kako jih ljubim, vedite, princesa,
nedolžne duše čistega telesa!«

* * *

In kogar skušenj dohiti veliko,
med biti in se zdeti — doživi razliko!
(Daritev.)

Že prihodnje leto vidimo gospoda Alojzija zopet na potu. Višji pastir ga pokliče v Dob, v samotni kraj, poln zelenja in miru blizu šumeče Save, tako pod hribom, da solnce le malo ur sije v to zatišje. Pač niso slutili tisti, ki so odločevali usodo mladega pesnika, kolika preizkušnja je bila zanj zeleni Dob; zakaj? Tik ob kaplaniji so bili grobovi domačega pokopališča, solnčeca pa je bilo le malo vsak dan.

— grob pri grobu,

Hudo je; vi ne slutite, seveda,
če vsako misel tesen strah obide,
če v radost vsako smrtna slutnja gleda,

če solnce, komaj vstalo, že zaide.
Tako sem mislil: Grob bo moj počitek
in tožen spev edini moj potomec.
Sen smrtno slutnje, ah! kako si bridekl

Otožnost pa je škodljiva pastirju Gospodove črede. Otresti se je hoče, a ne more. »Noči so včasih v duši silno mračne!« In kakor se otrok v žalosti zateka k materi, tako pevec Brezmadežne. Na božjo pot hiti »k Materi na Homec«. Ljubka božja pot v bližini Kamnika je Homec. Kdor je bil enkrat tam, rad zopet pride in ne pojde praznih rok domov. Nebeška Mati da obilno tega, kar ti je trenutno najpotrebnejše.

»Pokleknil sem. —

In kakor zlat utrinek z visočin
ljubezen vzraste in zaceli rane.«

utrnil se je v mojo dušo mir.

Preskušnja mine — v duši sad ostane,

Ljubezen do Marije je zbudila tudi ljubezen do žrtev, ljubezen do pokojnikov, ljubezen in veselje do novega dela — in smrtno slutnje, tako moreče in uničujoče, so izginile:

»s pokojnih njiv je smrt zbežala s koso,
ni bilo v meni slutnje več oblačne, —
Utrnil Homec mi z oči je roso.

Moči so večasih v duši silno močne,
skrivnostna sila jim življenje vliva.
(Daritev.)

Romarji, ki so bili na Brezjah, so videli blizu Medvod ljubko belo cerkvico v majhnem selu, Sostro imenovano. Semkaj je peljala božja roka Sardenka, v solnčno Sostro. Tu se mu je spolnila tiha želja, postal je prvokrat voditelj Marijine družbe. Sam popisuje to srečo lepše nego bi jo moglo tuje pero:

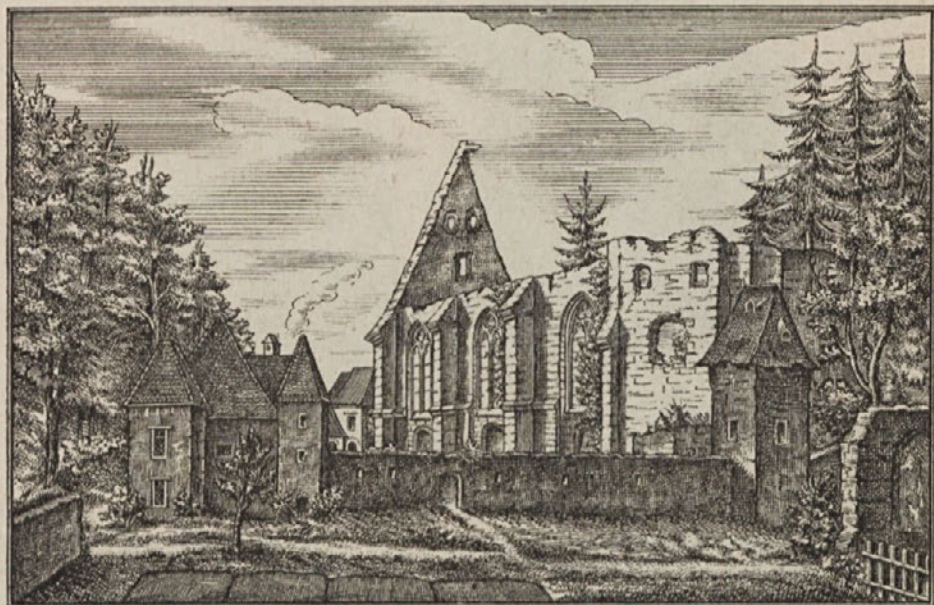
Veliko željo vpletel sem v molitev,
Devica dala mi je nje spolnitev
za moj veseli god in za vezilo. —
Brezmadežna, po tvoji naklonitvi

Marijin prapor sem v nebo razpel,
nedolžnost šla je po dekliških čelih,
pastir sem svoje črede bil vesel.

objet od diha sem najtišjega
opojen in nasičen z božjim kruhom
na strmo pot sem svoj korak nameril
in hodim, preden se je dan zvečeril.

(Marija Štupca.)

Žička kartuzija. Kartuzijanski red je l. 1084. ustanovil sv. Bruno, ki si je izbral neko puščavo na Francoskem; po tej puščavi se imenujejo redovniki: kartuzijanci. Menihi živijo zelo strogo: vsak ima svojo hišico, živijo v vednem molčanju. Tri dni v tednu imajo le kruh in vodo, ostale dni pa sočivje. Mesa ali mesnih jedi ne zavživajo niti v boleznih ne. Poleti vstanejo o polnoči, pozimi ob dveh ter molijo jutrnice. — Tak kartuzijanski samostan je bil pri nas v Žičah v konjiškem okraju. Pripovedka pripoveduje,

da je lovil vojvoda krasno belo košuto; toda ni je mogel uloviti. Utrujen je zaspal pod drevesom. V sanjah se mu je prikazal sv. Janez Krstnik in mu naročil, naj sezida tam, kjer mu je košuta izginila, samostan. Ko se je vojvoda zbudil, mu je nenadoma skočil zajec v naročje; zato je imenoval novi samostan »Zajčki«, to je: Žički. — Danes ni več žičkih kartuzijancev; le spomin na nje je še ostal. Zato pa imajo kartuzijanci, ki so zelo redki, v ljubljanski škofiji, v Pleterjah na Dolenjskem, samostan.

ČEGAVE KNJIGE ČITAMO.

Anton Leskovec.

Ime njegovo ste že našli v »Slov. Gospodarju«, kamor je za Božič in Veliko noč pisal povestice. Med našimi mladimi pisatelji ga zelo čislajo. Napisal je več iger, izmed katerih so z velikim uspehom igrali »Dva bregova«; ta igra je zanimiva še posebno zategadelj, ker je iz življenja beračev.

A. Leskovec, ki je doma iz Škofje Loke, je dovršil pravne študije v Prahi. Nekaj časa je bil pri finančnem ravnateljstvu v Mariboru, zdaj pa je predstojnik davčnega oblastva v Radovljici. Piše v »Dom in svet«, ki je najodličnejši slovenski mesečnik, krasen že po zunanosti, še lepši in globok po svoji vsebini. Ne bi smelo biti nobene slovenske knjižnice brez »Doma in sveta«!

ROPARSKI POGLAVAR.

(Povest. Po Jos. Eckerskornu. Z dovoljenjem »Missionsdruckerei, Kaldenkirchen, Rhld.«)

(Dalje.)

»Vlada bo v prihodnjih dneh poslala iz srebrnih rudnikov teh okrajev srebro«, je šepetal Piro. »Radi nevarnosti pred napadom za ta prevoz nihče ne bo izvedel; niti vojaki, ki bodo srebro spremljali, ne bodo nič natančnega vedeli.«

»To — to bi bilo nekaj!«

»Odkod veste vi za ta prevoz srebra?«

»Prijatelj, o tem bom molčal; naše društvo ima mogočne zveze. Prijatelji so me na to opozorili; jaz pa opozarjam vas. Seveda, zastoj mi skrivnosti niso izdali. Pa tudi ne bo majhen plen za vas. Če bi dobili le eno četrtno tega srebra, je lahko vsak izmed vas milijonar.«

»Povejte torej, gospod Piro, kakšen delež zahtevate!« je vprašal Kid.

»Hm, polovico!«

»Malo mnogo, gospod!«

»Prosim, gospodje, premislite, da nisem sam. Cela vrsta prijateljev je udeležena.«

»Dobro, povedal bom poglavarju. Sicer pa: premislite tudi vi, da tvegamo mi življenje.«

»Ne bojte se! Ko bodo vojaki čuli Risovo ime, se bodo razbežali.«

Kid se je smehljaj nad hvalo in vprašal:

»Kje bo najprimerneje za napad? Morda ste že mislili na to?«

»Vrag naj vzame vse skup, če bodo Papaji imeli prste vmes; mene potem ne bo zraven«, se je togotil Coro.

»Gospod«, je odvrnil Piro zaničljivo, »ali niste razumeli, da je ta prevoz srebra popolnoma tajen? Odkod naj bi izvedeli zanj Indijanci? Sicer pa — če vas skrbi, vam ni treba biti zraven.«

»Nikakor nisem bojazljiv —«, je hotel Coro odgovorjati.

»Molči, Coro«, ga je prekinil Kid. »Drugače ne bomo prišli do zaključka. — Torej, gospod Piro, kje bi jih napadli?«

Piro je dolgo molčal, kot da premišljuje, če naj Risovim roparjem sploh kaj pove. Potem je vrgel cigareto v ogenj in dejal:

»Ali poznate sotesko, kakih šest ur odtod; na koncu stojita tisti dve palmi?«

»Poznamo, seveda poznamo.«

»Po tej soteski bodo pripeljali srebro. Bolj samotne doline ni v vsej Mehiki.«

»In kdaj pride srebro?«

»V štirih dneh.«

Ko je Piro to povedal, je skočil kvišku. Tudi drugi so poskakali na noge, kakor da je udarila strela med nje. Pokalo je, ropotalo in udarilo, ko da se podira stolp, in pred noge se jim je privalil — Džon Zagorec.

Če bi pred roparji nenadoma vstali mrtvi iz zemlje, se ne bi bili mogli bolj prestrašiti. Piro je postal mrtvaško bled. Najprej je prišel Coro do sape:

»Ti falot!« je zakričal. Sto rok je grabilo Džona, ki se ni mogel braniti.

Pereli stolp ga ni mogel več držati; zidovje in tramovje se je bilo ugreznilo in tako je Džon padel sredi med roparje.

Da bi ušel takojšnjemu zaslišanju in dobil čas, da razmisli o svojem položaju, se je napravil nezavestnega; sicer ga je padec itak precej omamil. Zvezali so ga in zaprli ta čas v prostor, ki je bil nasproti stolpu. Dva roparska »rekruta« sta ga morala stražiti.

Roparji so še stali in niso vedeli, kaj. Tedaj je Coro zavpil:

»Tovariši! Iskati moramo. Kjer je ta falot, tam je tudi rdeči pes! Gorje mu, če ga dobim!«

Najprej so iskali po stolpu, potem po vseh prostorih v razvalini; Mojada ni bilo nikjer. Celo uro so iskali, potem so šli na posvet. Poprej je šel Coro še gledat, če je Džon na varnem; sunil ga je z nogo, Džon pa se je delal, kakor da je še vedno v nezavesti.

»Temu vragu sem sicer obljubil vse peklenške muke; toda odpustim mu jih, le da se ga čimprej iznebimo. Prej ko slej ga treba umoriti. Ali naj ga obesimo, ali pa naj ga zakoljem?« je vprašal Coro.

»Ne eno, ne drugo«, je dejal Piro. »Moža poznam že od Sv. Antona; prebrisan je. Na svojih potih je marsikaj izvohal, kar bo dobro, če izveste. Predlagam, da prepuščate odločitev Risu samemu.«

»Prokletu! Čemu vedno Risu?« je kričal Coro. »Ali naj nam ujetnik medtem uide?«

»Neumno govoriš! Če petdeset Risovih ljudi ni dovolj, da čuvamo zvezanega ujetnika, pa naj prikliče Coro še ostale tovariše.«

»Tako je! Naj bo, kot predlaga gospod Piro!«

Coro je ostal sam, zaklel in odšel v kot za zidom, da bi spal. Roparji so se še dolgo posvetovali. Na vsak način je moral biti Džon sam, ker o kom drugem ni bilo sledu. Torej so ostali pri Pirovem predlogu.

Pozno je že bilo, ko so se zavili vsak v svojo odejo in zaspali. Stražnikoma so zabičali, da bosta plačala s svojima glavama, če jima bi ujetnik ušel. Po človeških mislih je bil Džon Zagorec izgubljen . . .

Ponočni jahač.

Tisti čas je prihajal jahač po mračni dolini Rio Sonora. Previdno kakor divja zver se je izogibal ljudi. V neki vasi so ga spoznali, da jim je komaj ušel.

Jahač je zaklel: »Vražji človek — ta Avelo!« Dosegel je, da je razpisala vlada nagrado za tistega, ki ujame ali ubije Risa. Prokleti klerikalci in njihov voditelj Avelo! Če bodo prišli do oblasti, bo konec njegove slave. Niti Piro mu ne bo mogel nič pomagati; še sam bo srečen, če bo vislicam ušel.

Jahač je žalostno vzdihnil. Težke misli so ga obšle, od nekod iz raztrgane duše mu je kriknilo: Matil! Tolikokrat je bil že truden drznege beganja in je zakoprnel za tihim mirom.

Kakor senca se je dvignilo samotno poslopje pred jahačem. Iz okenca je brlela lučka; lakota je prisilila jahača, da je razjahal in vstopil. V kuhinji je našel moža, ki je ždel v nemi brezčutnosti. Niti ozrl se ni, ko je vstopil nočni gost.

»Ali mi more tvoja žena napraviti večerjo?« se je jahač obregnil ob kmeta.

»Ne, gospod«, je odvrnil mož topo.

»Zakaj ne? Jaz plačujem dobro.«

»Ne more; vprašaj jo«, je pokazal kmet na sosedno sobo. Jahač je surovo odprl vrata, toda zdajci je obstal in kriknil. Žena je ležala v mrtvaški rakvi, zraven je bil križ pa dve sveči sta goreli v bledih plamenih. Tuji jahač je strmel v podobo kakor v prikazen, z roko si je zaslonil čelo in srce mu je močno tolklo.

Mirno, skoro smehljaje se je ležala žena v rakvi in bila kakor — mati njegova . . .

S silo se je odtrgal in tiho zaprl vrata. Začul je zamolklo pripovedovanje kmetovo:

»Včeraj so bili Risovi roparji tu. Ne poznam Risa; proklet naj bol Zadavil ga bom, če ga najdem.«

»Včeraj so prišli in moja Neža je bila bolna. Prosil sem jih: prizanesite nam radi bolne žene! Pa niso; Risovi zločinci so vse izropali.«

»Na kolenih jih je prosila žena. Gledala je, kako so me davili, ker sem se jim upiral. To ji je zlomilo ubogo srce. Vse so mi vzeli, niti koščka kruha nimam. Prokleti morilci! Proklet njihov poglavar Ris!«

Kakor železni udarci so padale obtožbe na ponočnega gosta in jahačeva črna brada je dregetala. Sesedel se je na klop in zaril obraz v dlani. Kakor skrivnostno šumljanje iz večnosti mu je brnelo na uho . . .

Večnost!

Odkod mu prihajajo misli na večnost? Ali mu jih je zbudila mrtva žena, ki se smehlja iz večnosti?

Vsa hiša je dihala pokoj in mir.

Mati! —

Kmet je sedel brezbrizno in buljil v tla. Nič ni videl, ko je jahač vstal, položil nabreklo mošnjo polno cekinov na klop in tiho odšel. Nič ni videl, da so pekle jahača gorke solze v temnih očeh in se je še za slovo obrnil tja, kjer je bila mrtva žena. Nič ni vedel, da je bil ponočni gost, ki je oddirjal spet v temno noč, — roparski poglavar Ris.

Zagorec — rešen.

Coro ni mogel zaspati; v mislih je koval maščevanje. Ris sam naj bi odločil usodo ujetega Zagorca! Če ga bo nazadnje izpustil?! Ris je zadnje čase tako čuden; včasih ga prime neka nerazumljiva velikodušnost in usmiljenost.

Ampak če bi bilo tako, bo storil Coro svoje. Slabo pozna Ris Cora. Zagorec mora umreti, čeprav bi ga moral proti Risovi volji zaklati.

Tiho je vstal Coro in se splazil med spečimi razbojniki tja, kjer je ležal zvezani Zagorec. Stražarja sta bdela in spoštljivo odgovarjala Coru, ki je bil med razbojniki nekak kaplar. Pregledal je vezi na Zagorčevih nogah in rokah; bile so v redu in na beg Zagorec ni mogel misliti. Zadovoljno se je Coro vračal in zasikal za slovo še strupeno kletev.

Zagorec je razmišljal o svojem položaju; bridko resen, brezupen je bil. Zvezan — med petdesetimi razbojniki! In jutri bo odločil Ris: ali bo krogla, ali nož! Ne, smrti se Džon ne boji. Enkrat mora priti!

Eden od stražarjev je stopil k njemu in mu pregledal vezi. Ko jih je našel v redu, se je vrnil k tovarišu.

Na Vršac stopivši, sedi,
Néznán svet se ti odprè;
Glej, 'zmed sivih pleš u sredi
Zarod žlahtnih rož cvetè.

Tako nas poziva naš prvi pesnik Valentin Vodnik v odi »Na Vršacu«. Morda se marsikateri njegovih rojakov niti ne zaveda, kako globoko jedro je skrito v teh verzih*. Kdor jih čita, temu splove duh nehote na visoko goro, kjer oddaljen od dnevnega hruma v nižjih plasteh vzhien uživa prelest planinskega sveta ter srka vase novih žvrljenjskih moči. — Toda pesnik ne gleda z Vršaca le one mikavosti božje prirode, ki očara na prvi hip: v zlatem solncu žareče vrhove, krasne gozdne doline, plodovite ravnine z divnimi jezeri, biseri naše domovine; njegovo oko obstane na mogočnih skalnatih skladih; ostro se zapíči vanje, kot da hoče predréti v njih skrivnostno notranjost. In glej, modrosive kamenite stene se razmaknejo in številne planinske cvetke lahko zakimajo vetriču ter napajajo nenavadnega obiskovalca z opojnim vonjem, pa tudi z lepoto svoje barve in oblike. — Tedaj se razgleda pesnik globlje. Kot da je izginila izpred njega vsa realnost* planinske krasote, ne vidi več harmonije* prirodnih stvarov okrog sebe in pod seboj, njegov duh občuduje velikega Boga, čigar delo je vse stvarstvo. In še vase pogleda pesnik ter se primerja najvišjemu Duhu. Učinek tega premišljevanja je želja, da bi bil breztelesen ter živel nebeško življenje.

Pa mi porečeš: »Kje naj vzamem čas, da bi hodil sanjarit na naše hribe, kakor delajo to duševni delavci o počitnicah, ali kar je veselje vratolomnih študentov ob poletnih prostih dneh? Preutrujen sem od težkega dela, da bi plezal po strminah, rajši ležem v hladno senco na domačem vrtu.« Dobro si odgovoril. A vendar vztrajam pri trditvi, da nas pesnik uči novega razgleda, ki ga more in bi moral imeti vsak človek. Ni treba, da uživaš tak razgled z viška, ne, nudi se ti tudi v nižini, povsod, kjer hočeš. Poslušaj!

Vsi smo otroci enega Očeta, udje enega telesa, člani ene družine, pravi sv. pismo. Dvojno je torej naša naloga na zemlji: ohraniti otroštvo božje v sebi in v sočloveku. Zato živimo v družbi, da drug drugemu pripomoremo do te sreče. Družabnost je ena najlepših socialnih* kreposti. Po dnevnem naporu poklicnega dela, ki nas često razdružuje, tako da pozabimo celo na svoje, naj se naša srca ogrejejo ob odkritem razgovoru z drago nam družbo, najsibo to domača obitelj ali pa krog dobrih prijateljev. V resnem in šaljivem izmenjavanju misli vzbujamo vesele in trpke spomine, ki vežejo našo sedanost s preteklostjo. To je dobro in važno za naš napredek. Poleg razvedrila, ki nam ga nudi prijateljski krog, je dovolj prilike za pogled v globino sorodnih duš in zraven praktičnih* nasvetov za nadaljevanje naših podjetij odnesemo iz take družbe marsikatero idealno* sliko, ki nam je kakor zvezda vodnica za lastno izpopolnitev.

Stopimo n. pr. v krog resnih mož, ki nam leto in dan v potu svojega obraza sejejo in žanjejo kruh! Nedeljski mir jih je zbral pod vaško lipo. Blagor posameznih gospodarjev in obči prosphe domače občine je predmet njih razgovora. Z modrimi načrti dobrijo drug drugega, kremenitost že izklesanih značajev prehaja na manj izkušene, ki nezavestno črpajo iz dušnih globin močnejših, večjih osebnosti. — Žal, da s tehničnim* napredkom, ki se pojavlja že tudi na kmetih, v sebičnem materializmu* gineva taka družabnost ter se bolj in bolj umika modernemu* plitvemu veseljačenju po gostilnah. V takih družbah seve ni časa za globlji razgled, tu diktira* vrednost vnanja lupina: ugled — četudi le po petičnosti — moda, prazna zgornost itd. Res je dobra družba mati vsega dobrega, slaba družba pa košata mati vsega slabega, kakor je dejal Slomšek.

A človek ne živi le od družabnosti, temveč tudi od samotnosti. Vsakdo ima kaj opraviti sam s seboj, bodisi, da mora kaj preudariti ali urediti v svoji notranjosti. So vprašanja in čuvstva, ki jih človek ne more razodeti niti bratom niti staršem, ne svojemu drugu ne prijatelju, ki jih mora rešiti sam. Različni so ljudje po duhu in čudi, po nagnjenjih in nazorih; zato jim nočeš razkriti svoje notranjosti, ta ostane tvoje tiho kraljestvo, do katerega nima nihče dostopa. To svetišče v Tebi je tvoj osrečujoči dom, v katerega se zatekaš po dovršenem delu, po prevarah, ki ti jih je prineslo življenje med ljudmi. Skrbno zapreš vsak dohod zunanjemu svetu, da si sam, da te ne sliši in ne moti nihče. Tedaj te navda neko sveto čuvstvo, kot bi klečal na visoki gori pod zvezdnatim nebom, sam pred svojim Bogom. V tej tišini šele se zavedaš svojega človeškega dostojanstva, svoje prave vrednosti. Čim globlje se umakneš v ta svoj tempelj, tem jasnejši in obsežnejši je razgled po svetu in po človeškem življenju, tem jačji postajajo zate glasovi večnosti, ki done skozi vesoljstvo, ki pa jih sicer uduši žvrljenjski hrum.

Kdor hoče postati velik, mora iskati takih razgledov v samoti, kajti trdni sklepi,

velike misli, važne odločitve niso otroci dnevnega trušča, ampak v samoti skriti dragulji. Kopljimo te zaklade vsaj 10 minut na dan, potem bomo vedno gospodarji samega sebe. Navajajmo k temu vzvišenemu delu vse, za katere smo odgovorni, tedaj bomo na vsej črti vršili svojo dvojno življenjsko nalogo.

* Tolmač tujih besed: Oda = slovesna, poveljujoča pesem; verz = vrstica v pesmi; realnost = stvarnost; harmonija = skladnost; socialen = kar zadeva človeško družbo; praktičen = poraben; idealen = vzoren, le v mislih obstoječ; tehničen = obratovalen; tehnični napredek = napredek v obratovanju (strojil); materializem = ljudsko mišljenje, ki mu je vse denar, premoženje itd., duša pa nič; modern = novodoben; diktirati = narekovati, veleli.

Zavod šolskih sester v Mariboru. Tihe, vzorne delavke so naše šolske sestre. Koliko vzglednih deklet so nam že vzgojile! Kdo bi znal povedati, koliko zlahatne omike v pravem Slomškovem duhu so zasejale po slovenskih domovih! Na sliki vidite materino hišo v Mariboru. Tu imajo žensko učiteljsiše, meščansko in osnovno šolo, otroški vrtec, gospodinjsko šolo; razen tega vodijo gospodinjstvo v škofijski rezidenci, v dijaškem in bogoslovnem semenišču ter oskrbujejo posredovalnico za služkinje.

Razen Maribora imajo svoje podružnice še v Melju, v Kamnici, v Celju in v Topolščici. V Ljubljanski škofiji imajo podružnice v Repnjah, v Ljubljani, v Št. Vidu nad Ljubljano, v Škofji Loki, Trzinu; na Koroškem pa v Št. Pavlu v Labodski dolini, v Št. Rupertu pri Velikovcu in v Št. Jakobu v Rožu. Na Hrvaškem imajo podružnice v Mostaru, v Bijelopolju, Bečkerek, Splitu, v Imotskem, Dubrovniku, Sinju in na otoku Korčuli. V Italiji imajo podružnice v Tomaju in Gorici; v Afriki v Aleksandriji; v Ameriki v Chicago, Kansas-City, v Jolietu, Clevelandu in Sheboygan. Povsod imajo šole, ubožnice, sirotišča, dekliška zavetišča; tako so pravi blagoslov božji za Slovence in Hrvate, raztresene po vsem svetu.

Vseh sester je 537, v Mariboru pa 129. Vrhovna prednica tega kraljestva molitve in dela je mati Angelina Križanič od Sv. Križa pri Ljutomeru, rojena 15. avgusta 1854, preoblečena 25. maja 1873 — torej že 55 let šolska sestra! Njena namestnica je mati vikarica Stanislava Voh, rojena 3. oktobra 1859 v Št. Ilju pri Velenju, preoblečena 15. avgusta 1878 — torej je letos njen zlati jubilej redovništva!

PRAZNE VERE NA IŽANSKEM.¹

(Nabral Franc Kramar.)

O vicanju duš, o mrtvih.

Ako se v gozdu drevo ob drevesu drgne in se sliši ječanje, je to znamenje, da se neka duša tako vica, da tako ječi. Ravno tako je tudi, ako se sliši v ognju cvilenje, se tudi duša kakega pokojnega tako vica, da potrebuje pomoči.

Ako se je kdo na kakšno božjo pot obljubil, pa ni obljube spolnil, ker je preje umrl, mora potem po smrti nazaj hoditi na tisto božjo pot. Njegova duša pa mora iti čez devet mlinskih kamnov, tako da je vsa premlena.

Če gre kdo ponoči po kaki ozki stezi, mora prav glasno štorklati, pa malo žvižgati in malo peti, če ne, bo s kakšno dušo vkup trčil, pa ga bo tako zdrobila ko solnčni prah. Če gre pa po široki poti, mora ob kraju iti, pa ravno tako glasno, da ob kakšno dušo ne zadene.

Ako kdo po maši mrtvega sreča, se mu mora na desno ogniti, pa nič se ga ustrašiti, kar moliti, nikamor se nič ozreti, pa svojo pot iti naprej. Če bi se vrnil ali zbežal, ali ozrl, ga bi mrtvi tako zdrobil ko solnčni prah.

Če kateri mrtvi hodi nazaj, se ga mora ogovoriti: »Vsak duh Boga časti, ali ga tudi ti?« Če mrtvi pravi: »da«, potem sta oba srečna. Če pa mrtvi nič ne odgovori, je pa nesrečen na onem svetu. Mrtvi ne pride nazaj, pač pa njegov angel varuh v ravno taki podobi hodi ljudi opominjat, da potem za pokojnega molijo.

Preden človek umre, se pri hiši večkrat »spomin« sliši, tako da vsi domači vejo, da bo bolnik umrl. Včasih kaj prav zaropota, včasih kaj škriplje, praska, zvončlja, ali čuk poje blizu hiše, da bolnika izpoje itd. N. pr., preden je moja pokojna mati umrla, se je ravno tako slišalo, ko da bi gori pod streho dve veliki deski skupaj udarili. Ko je šel moj oče pod streho gledat, kaj je tako počilo, pa ni mogel nič izslediti, ne desk, ne kaj drugega.

Kadar človek umre, najprvo pri sveti Jederti prenočuje. Potem ga je pa tako strah pred drugimi mrličji, da mu vse meso od kosti odstopi.

Če je mrtvi s »ta velikim« pogrebom pokopan (da bilje pojo), vidijo duhovniki, kam gre njegova duša.

Ako mrtvaška rakev škriplje, kadar pogrebci mrliča nesejo, je pokojnik rad kruh jedel, ko je k maši hodil; če grobarjeva rakev škriplje, pomeni, da je pokojnik rad na pokopališču kruh jedel, kadar je mrličem jame kopal.

Katerega človeka je rado kakšnega mrliča strah, naj gre mrliča kropit in naj ga za palec potegne, pa ga ne bo več strah.

Čez srednje okno ne smeš nikoli mrliča pogledati, kadar bo na parah ležal, te bo vedno potem strah, kadar boš šel mimo tiste hiše.

Če kokoš tako poje kot petelin, jo morajo hitro zaklati ali prodati; ako ne, gospodarja tako izpoje, da kmalu umrje.

Ako kdo za katerega (n. pr. sovražnika) narobe (ritensko) očenaš izmoli, ga tako izmoli, da tisti človek kmalu umrje.

Če med povzdigovanjem cerkvena ura bije, bo eden iz tiste vasi kmalu umrl.

¹ Ižansko je blizu Ljubljane.

STRIC PETER POD VAŠKO LIPO.

No, fantje, najhujše delo bo pri kraju; zdaj boste imeli tudi že kaj časa zame. Pavel Varn od Sv. Ruperta me je že prijetno iznenadil. Pravi, da ga je članek o brezžičnem brzozjavu zanimal; zdaj bi rad, da pojasni N. d. še telefon, pa o elektriki kaj in njeni inštalaciji in še o vodnih turbinah. Urednik bo z veseljem ustregel koristnim predlogom. Tako bi bilo prav, da bi vi sami povedali, kaj vas zanima! Jaz mislim, da bi N. d. marsikdaj lahko ustregel tudi s pravnimi (sodnijskimi) nasveti. Marsikateri gospodar nima pojma o poslovanju sodišč in o svojih pravicah, o zemljiški knjigi, o pogodbah itd. Tudi taka vprašanja bi bilo dobro, da jih rešujemo. (Seveda ne tako, da se oklenejo N. d. tisti, ki so zapleteni v kake dvomljive pravde, pa bi hoteli, da jih reši — N. d.)

Prihova.

bistro vpraša, potem je živo in veselo. Fantje, zato vas kliče France, Orel iz Smartnega v Rožni dolini na korajžo. Sicer se meni prav zelo zdi, da je to, kar France piše, že bilo pred leti v N. d.! Zdaj N. d. ni več treba, da bi fante mamil s »korašfedro«. Današnji fantovski rod je pač že bolj zaveden. Kajne, saj mi boste dali prav? Zlatko iz Prihove, ti pa nikor ne toži! Prihova je postala po »Našem domu« kar slavna, pa še zdaj je pod lipo in v gredicah za Prihovljane »rezerviranih« več častnih sedežev. (Zlatko se zahvaljuje za pozdrave Katici iz Središča.) Fant iz Vojnika pri Celju poziva, da že zdaj začnete z agitacijo za novi letnik Našega doma, da bo dovolj naročnikov in bi naš Dom izhajal vsak mesec na 32 straneh. Pozdravlja Slovence in Slovenke na Goriškem. Rado iz Dračevcev pri Mali Nedelji: Za taka vabila pa morda le nisem pozabljiv. Kaj pa, če res pridem na sladko grozdje? Pa se od Vas res nič ne oglašajo dekleta! Ali jih nič ni? Zdaj dam besedo Tebi, da nam poveš pesem, ki ste jo peli:

Kmetič veselo na svetu živi:
na polje gre orat,
svoje seme sijat,
korajžno, veselo na svetu živi.

Dekle veselo na svetu živi:
srpiček si nabrusi,
na njivi ga poskusi,
korajžno, veselo na svetu živi.

Fantič veselo na svetu živi:
kosico si nabrusi,
na travniku poskusi,
korajžno, veselo na svetu živi.

Starček veselo na svetu živi:
na palico se opira,
proti nebu se ozira,
korajžno, veselo na svetu živi.

Val Novak iz Pesja pri Velenju nas opominja na zaklade, ki so v Slomškovich »Drobtinica«. Prav umesten je njegov predlog, da bi bilo treba »Drobtinice« znova natisniti. (Z nekaterimi gospodi sem že govoril o tej misli, pa so vsi zanjo vneti. Pravijo pa, da je treba poprej nove Slomškove slike razprodati.) Fant iz Vurberga, zdaj pa ti povej: »Dragi fantje, Marija je naša mati; bodimo ji zvesti sinovi. Kako, da se fantje ponekod sramujejo Marijine družbe? Sramujejo se svetinje in navodil družbe. Marsikak fant je imel pogum, pristopiti k Marijini družbi; zakaj ga potem ni več, da se bi držal dolžnosti? Z velikim ponosom nosim Marijino svetinjo; ona naj bo naš zlahtni cvet. —

Tudi Vas Orlov se spominjam; rad bi bil Vaš član, a težko je, ker še ni povsod vpeljana orlovska organizacija. — Fantje, oglasil se je tudi s Kranjskega bivši župan v Lahovičah, Matija Bobnar: Dve lepi misli je povedal: 1. Izogibljimo se alkohola. Prvega kozarca se izogni! Če prvega izpiješ, boš kmalu pri desetem. 2. Ohranimo in držimo, kar je bilo sveto očetom! (Dragi prijatelj iz Lahovič, radi ugank bom potrkal pri ugankarskem uredniku, češ, da daje »tako zvite ko kozji rog« in naj bo malo bolj usmiljen.)

Solčava. V prelepem planinskem kotlu, pod Raduho in Ovševo, je ob izviru Savinje Solčava. Planincem je dobro znana; iz Solčave hodijo v znamenito Logarsko dolino in čez planine v Kamnik. Ljuba je tudi romarjem, ki prihajajo od Prevalj častit Marijo Snežno, da obvaruje polja prežgodnje zime. Letos je slavila Solčava še poseben praznik zlate maše našega štajerskega Aljaža, planinskega župnika Mihaela Šmida. — Posebno čvrst in zaveden rod je živel v teh planinah: v Solčavi, v Ljubnem, v Lučah in na Koprivni. Koprivna še danes slovi po svojem župniku Hojniku, ki je za svoje farane vse: duhovnik, učitelj, zdravnik, lekarnar, inženir, poštar; zares vsem vse. Pravijo, da bodo ti samotni planinci vendarle tudi dobili železnico, ki bo podeseterila in postoterila vrednost gozdov in kmetijskih pridelkov. Zdaj je za Solčavce, ki so trdni pri nogah, takole: če hočejo v Maribor, je najbolje, da grejo na železnico na Prevaljah; če se namenijo v Celje, je najbolje, iti na postajo v Rečičko vas ob Paki; za Velikovec na postajo v Železno Kaplo; za Ljubljano pa na postajo v — Kamniku.

DEKLIŠKE GREDICE.

(Urejuje predsednica osrednjega vodstva Dekliških zvez v Mariboru.)

Cilka in Ivanka iz Haloz. Rezka in Ančka iz Pišec. Vam štirim in vsem, ki Vam je nebo naklonilo križ boleznin in bolehavosti, priporočam prav toplo, da si nabavite lepo knjižico: Zadnje besede sv. Terezije Deteta Jezusa. Poslala Vam bom več komadov, da jih skušate razpečati po določeni ceni, denar pa pošljite po položnici. Vsem dekletom naše Dekliške zveze priporočam, naj imajo to knjižico pripravljeno, zlasti za slučaj bolezni med tovarišicami. Kdor čita, kako je mlada, lepa Terezika bogovdano prenašala smrtno bolezen, se ob tem zgledu ojači in ojunači, da prenaša križe in težave ložje, vedno ložje, slednjič celo lahko in z veseljem. Tudi fantom, ki leže na bolniški postelji, bo ta knjižica pravi lek. Hočeš storiti dobro delo duhovnega usmiljenja, nesi vsakemu bolniku to knjižico. Katera izmed deklet prevzame več komadov, naj piše meni. — D e k l e s S l a d k e g o r e : Pristrčna hvala! Veseli me izredno, če so se tudi fantje zanimali za moja izvajanja proti modnim norostim. Da, da, marsikaj bi imela tudi fantom povedati predsednica DZ. Fantje mi bodo pomagali, da bodo dekleta modrejša. Če se fant pametno in resno izjavi o neumnih modnih bedarijah, se bodo dekleta hitro spametovala. Pameten fant še ne pogleda ne dekleta, ki kaže izložbo pleč,

rebric in zabjnih krakov ter hodi brez rokavov. Fejl reče parkrat, pa bo kmalu konec teh budalosti. — Olga iz P. Prav vseč mi je Tvoja opomba, da se Ti zdi dekle s porezanimi lasmi kakor bi imela pasjo glavo in če stresa tiste grive, je videti kakor pudl. Znano mi je, kako je resni mož zahteval kmalu po poroki: »Če me imaš res rada, daj si rasti lase, da boš lepa mamica, ko bo v naši hiši krst. Veš, ne morem si misliti svoje matere z ostrizanimi lasmi, s kratko kirklo, z golimi nadlehti; tudi naši otročiči morajo imeti čistiljivo mamico.« In mlada ženka je prav rada ugodila želji modrega moža. — Cirkovce. Grenko pismo je tudi naročnice iz naših Cirkovc zdramilo. Rade bi se že bile prej oglasile, pa smo se bale, da so se čitatelji širom Slovenije naveličali vedno enake lajne. Vsa čast dotični, ki si je upala resnico tako odkrito in krepko povedati! Da, zares predobri ste, gospod urednik. Kaj ne, bali ste se zamere dopisnikov in dopisnic, zato je dobro, da je kdo drugi omenil napako v listu. List za mladino naj ne bo za prazne čenče, temveč naj si prizadevajo tisti, ki so zmožni in imajo veselje do pisanja, da bo prišlo v list res kaj poučnega, vmes pa tudi kaj veselega in šaljivega. Pozdravljam gospoda urednika in vse čitatelje N. d., ki so z nami istega mišljenja. Dekle iz Mihovc. — Sv. Anton v Slov. gor. Dopisnik iz Ptuja je izrazil željo, naj poročamo, kaj čitamo. Lep je ta nasvét! Zadnji čas sem čitala dr. Medvedov življenjepis našega velikega narodnega učitelja in če Bog da, našega prvega slovenskega svetnika, A. M. Slomška. Koliko lepega in poučnega je v tej knjigi! Tu najdeš 226 zlatih zrn v obliki Slomškovih rekov, v katerih najdejo nauk vsi stanovi, za vsak čas življenja. Celo Slomškovo življenje pa je itak en sam lep vzgled čednosti, pa tudi poštenega veselja. V knjigi najdeš tudi dosti lepih Slomškovih pesmi, ki jih je zložil, da bi izpodrinil slabe, grde pesmi, ali pa, da bi nas s pesmicami opominjal k dobremu. Najljubša mi je v srce segajoča: Glasni zvonček naše vestil! Če imaš knjigo, vzemi in preberi celo pesmico, boš videl, kakor ti bo na srce potrkala! Marica P. — Sv. Benedikt v Slov. gor. Dopisnica grenkega pisma je gospoda urednika precej potegnila za ušesa. Trapistov Jurek je zgled človeka, ki mu pri nas pravijo, da je malo neumen ali pa, da ima eno vejo več kot jelšev grm. Jaz sem mislila: kar ne ugaja meni, pa drugim. Vsem ljudem pa niti Bog ne ustreže, kako bi mogel urednik N. d., ki želi vsakemu le dobro. Posebno deklško veselje naj bi bilo lepo cvetje na vrtu in oknih in uk v raznih gospodinjstkih stvareh, ne pa plesi in krčme. Hvaležne bi bile, če bi nam N. d. prinesel včasih kak članek o vzgoji cvetic, kako strežbo zahteva ta ali ona, katera vrsta je bolj priporočila vredna in drugo, zlasti vrtnice. O uporabi sadja (vkuhanje, marmelada) in o drugih takih stvareh. Vem, da ima to nalogo Sadjar in vrtnar, a nas je vendar dosti, ki tega ne beremo in bi par vrst o tem z veseljem pozdravile. Kaj pravite ve, sestrice? Ali smemo upati, da nam pokaže naš priljubljeni list sliko našega urednika? Nekater Vas, gospod urednik, poznamo že izza deklškega tečaja v Mariboru, toda ne še vse. Prosimo, spolnite nam željo! Pozdrav g. uredniku in gđ. Štupci. Angela. — Dekle iz Mozirja. Poročilo materinskega dne bi bilo že pozno; poročaj kaj novega! — Malo odgovora na grenko pismo! Pisateljici grenkega pisma recite, da nas malo prestrogo sodi! Kako bo pa prvokrat drugače začela, če ne pove, da se ji je N. d. priljubil, kako kaj delujejo itd.? V drugem pismu pa gotovo ne bo nobena iste lajne gonila, kakor se nam očita. Nam podeželskim naročnikom pa list najbolj ugaja zaradi svoje domačnosti! Ker listov s tistimi tuji besedami imamo itak preveč! Dekleta na deželi ne morejo biti tako naobražena, kakor mestna, da bi koj s prvim dopisom postale pisateljice. Dekleta na deželi se izobrazujemo, vsaka po svojih močeh. Pa za nas je prvo kuhalnica in šivanka, potem šele pero. Navzlic grenkemu pismu pa dekleta ne obupajmo! Ker na življenja kratki cesti, ščit nam hrabrost bodil! Hrabrost vztrajna v dvore rajске skozi trnje vodi. Seveda nekaterih pisem ne bom odobraval. Ljubezni božje plamen naj v duši vedno ti gori. In cvet nedolžnih misli, naj v srcu vekomaj dehtil! Ela iz Tremerij. — Dragesestre in bratje v N. d.! Duh veselja prevaja naša srca, ko se tako zbiramo pod lipo in na gredicah N. d. Res, marsikatero pametno — pa priznati moramo — tudi nespametno razderemo včasih. Čitatelji N. d. nam bodo pač oprostili, saj vedo, da nas združuje ena in ista misel — ljubezen do vere in domovine zlate. Trezika Krizan na Murskem polju. — Središče ob Dravi. Zahvaljujemo se mladini s Prihove za čestitke, ki nam jih pošilja po N. d. glede č. g. Andreja Stakneta, ki je bil prestavljen s Prihove v Središče. Kolikor nam je znano, je pri Vas na Prihovi vse ljudstvo le enega, katoliško zavednega prepričanja. (Srečni ste in le zvesto se oklenite svojega plemenitega gospoda župnika in dušnih pastirjev!) Drugače je pa pri nas v Središču. Močno razvit je tukaj delokrog nasprotnikov, ki hočejo s slabim časopisjem oškodovati vinograd Gospodov. Zato nam je treba delavcev, ki čuvajo trto in branijo rast plevelu — protiverskemu duhu. Pozdrave vsem, zlasti Prihovljanom, pošilja središka katoliško organizirana mladina. Bog živil Mimika Zidarič. — Pred-

o slje pri Kranju. Zahvaljujemo se naši voditeljici za vse lepe nauke in jo prosim, naj piše še kaj za nas . . . Orli in Orlice se pri nas dobro drže. Izobraževalno društvo vstaja iz spanja, prišli smo za korak naprej — tako sodi naš g. župnik — ter igramo očita z mešanimi vlogami. Čitala sem, kar je pisal v aprilski številki fant z Goriškega; očita nam, da smo pozabili svoje brate in sestre onkraj meje. Nikakor ne! V ljubezni in molitvi ostanemo združeni, dokler Bog ne pošlje ure rešitve, ki bo gotovo prišla. Tisočkrat srčno pozdravljani, bratje in sestre na Goriškem, Franica D. — Sladka gora: Tudi pri nas se strinjamo z grenkim pismom. Hočemo se ravnati po Vaših navodilih ter raje poslušati in molčati, kakor neumno prazno mlatiti. Veseli smo bili, ko nas je obiskala predsednica osrednjega vodstva iz Maribora in težko čakamo obljubljenega tečaja v Šmarju. Da bi le kmalu bil! Hočemo biti vesela, vrla dekleta v čast DZ. To obljubimo. Zofka. — S v. Miklavž pri Ormožu. Odločila sem se, odgovoriti na ono grenko pismo. Resnično je, kar tam stoji, da bi pač spadalo med dopise več stvarne vsebine. Želela bi, in zelo koristno bi nam bilo, če bi se nam kaj povedalo o gospodinjstvu, kuhinjske recepte, o vrtnarstvu, o gojenju cvetlic itd. Gotovo je že katera deklet obiskala kako gospodinjsko šolo, pa bi omenila v dopisih: 'o smo se učili tam, to drugod in tako bi se me dekleta naučile med seboj mnogo koristnega. Gospod urednik bi nam to gotovo dovolil. Seveda, tudi šale naj ne izostanejo; saj smo mladi ljudje bolj na veselo plat in nam zraven resnosti pristojna tudi pošteno veselje. Dekleta, saj se strinjate z menoj? Bodite vsi krog Našega doma iskreno pozdravljeni. Alojzija Zadr. — S v. Peter v S a v. d o l i n i. Grenko pismo mi je zelo ugajalo. Zahvaljujem se tisti, ki ga je spisala, pa tudi gospodu uredniku, da ga je objavil. Tisti, ki žele, da bi imeli fantje svoj poseben list in dekleta svojega, pač ne vedo, koliko denarja bi bilo treba za tako podjetje. Saj ima N. d. vaško lipo za fante, gredice pa za dekleta. To pa tudi ne bo nič hudega, ako se hočejo fantje okoristiti, če pogledajo v dekliske gredice, dekleta pa tudi ne slišijo nič napačnega izpod vaške lipe. Živela lepa slova v N. d., sloga poštene mladine. Nam preprostim kmetom pristojna bolj motika, pero pa prepuščamo tistim, ki so se naobrazili za to. Sentspeterčanka. — V u r b e r g. Ob nedeljskih popoldnevih, ko smo utrujeni od dela, ne polegamo brezdelno po senci, ampak čitamo lepe liste, ki smo na njih naročene. N. d., Bogoljub itd. Če ti pa primanjkuje vsega tega, potem se pa potruži do izobraževalnega društva, kjer nam naš č. g. župnik kot knjižničar skrbijo za lepo in dobro čtivo. Tudi za kratek čas in smeh se kaj dobi. Sem radovedna, kateri izmed naših fantov se nahaja pod lipo. Izdal se menda ne bo, kakor tudi jaz ne bi rada prišla na veliki zvon. Mu pač čestitam k hvali Florjana šentvidskega. Mladenka iz Vurberga. — P r e k m u r j a n k a. Prebiram N. d. in se čudom čudim, da o prebivalcih v zelenem Prekmurju v njem ni glasu. In vendar je treba, da družinica, ki se zbira krog ognjišča N. d., tudi nas nekoliko pozna. Zato poročam jaz, da se tudi v Prekmurju že najdejo vneti naročniki N. d., ki ga pridno prebiramo. Ko smo pa prečitali zadnjo številko, smo prišli do prepričanja, da pisateljica grenkega pisma preveč obsoja vsebino lista, posebej še dekliske pomenke. V pismu je sicer nekaj klenih misli, pa isto je poudarjal že fant iz Ptuja in bi bilo zankrat čisto zadosti. To dokazujejo zadnji dekliski dopisi, ki so po vsebini že mnogovrstnejši. In tako bo vedno boljše; začetek je pač vsak težak. Da pa hodi N. d. po pravi poti, priča vsak dan naraščajoče število naročnikov. Pisateljica grenkega pisma se je brezdomno premalo vglobila v razvoj lista, da o tem nič ne ve. Gospod urednik ravna popolnoma pravilno, da pušča mladini več svobode in več prostora za medsebojne pomenke. Saj to je skoraj nujna potreba, ker ima ravno med mladino največ naročnikov. Mladina se rada šali, pa se radi tega ni bati, da bi bil N. d. posredovalec zakonskih zvez. To smo imele torej na srcu me Prekmurčanke in končno poudarjam še enkrat v imenu vseh, ki čutijo isto, da smo z N. d. čisto zadovoljne in tudi pohvalno priznavamo taktiko gospoda urednika ter dostavljamo nestrpežem pomirljivo zagotovilo: Kar še ni, še bo. Prekmurčanka. — L e s k o v e c p r i P t u j u. Ne čudite se preveč, gospod urednik, da dobite dopis tudi iz našega pozabljenega Leskovca. Tudi me rade čitamo knjige in časnike; imamo izobraževalno društvo, deklisko zvezo in Marijino družbo. Imamo mesečne sestanke, okoli 100 izvodov Slov. Gospodarja, 35 izvodov Glasnika Srca Jezusovega, okoli 25 izvodov Bogoljuba in okoli 45 izvodov Našega doma. Tudi nekaj Afrik. mis. prihaja. Misel, ki jo je izrazil neki fant, da naj nam gospod urednik pošlje svojo sliko v N. d., tudi me pristrčno pozdravljamo, ker bi rade tudi osebno poznale tako iskrenega prijatelja mladine, s katerim se lahko potom Našega doma tako domače pogovorimo in tudi vprašamo za svet. Iskreno pozdravljamo Vas, gospod urednik, vse sotrudnike in sotrudnice N. d., kakor tudi vse mile sestre širom naše lepe domovine. Bog živil Malka. —

(Prostora nam je zmanjkalo; poglejte na predzadnjo stran platnic — tam se bomo do kraja pogovorile!)

(Urejuje France Modrinjak, bogoslovec, Maribor.)

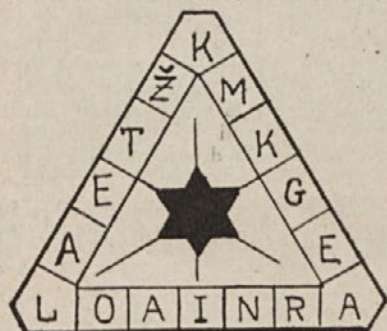
1. Spremenitev.

(Karolina Sotošek, Dovsko.)

Drog, dim, oda, lastavica, vrabec, mož, Drava, Ana, kost, bron. — Ako prve črke teh besed pravilno zamenjaš, dobiš nove besede, katerih prve črke ti povedo lepo cvetlico.

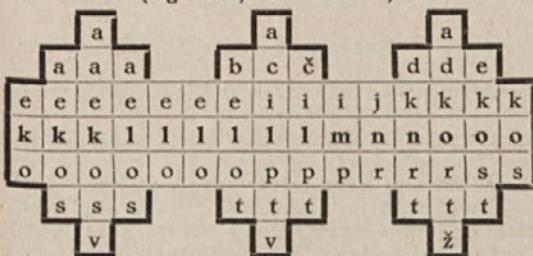
2. Trikotnik.

(Lovro Jan, Sv. Jurij ob Taboru.)

4. Črkovnica.

(Ugankarji iz Orlevasi.)

Od vrha navzdol sestavi besede sledečega pomena: 1. žuželka, 2. mesto v Sloveniji, 3. mesec, 4. rokodelec, 5. orožje, 6. svetopisemska oseba, 7. konjska oprema, 8. poljski pridelek, 9. ptica, 10. zločinec, 11. žensko ime, 12. stavba, 13. slovenski pesnik, 14. dan, 15. tekočina. — V srednji vodoravni vrsti dobiš naslov Prešernove pesmi.

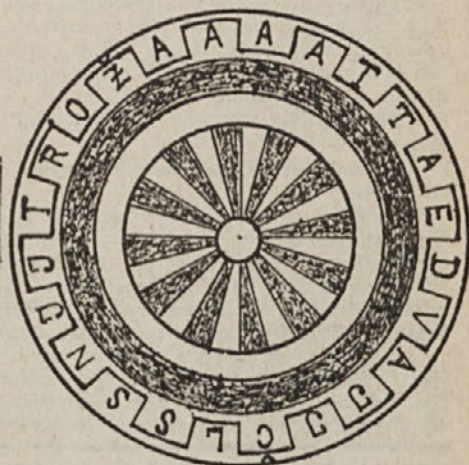
3. Dopolnitev.

(Matija Bobnar, Lahoviče.)

· · · r a	žensko ime;
· · r a ·	domača ptica;
· r a · ·	del hiše;
r a · · ·	orač;
· r a · ·	domača žival;
· · r a ·	mohamed. sv. knjiga;
· · · r a	del pohištva.

5. Kolo.

(R — — — i.)

Ako pravilno zavrtiš zunanje — zobčasto kolo, dobiš lep izrek.

(Štefan Ducman, Sv. Florijan.)

6. Dve posetnici.

(J. P., Pohorje — Sv. Barbara v H.)

G. IVAN DORNIK.

POLDI KVAS

CELJE.

Kaj sta moža po poklicu?

7. Kraljev izprehod.

(Zalika Kuplen, Maribor.)

Vn	ed	ol	je	tl	as	av	eg	ak	ms
in	eb	rn	že	mn	an	rv	za	ša	da
eš	rv	np	st			dn	ep	ji	di
tp	ko	je	or			ač	jo	mu	zg
kr	po	ož	re			to	uš	ub	za
va	al	ko	ca			od	la	ne	iš
je	ed	hp	po			žb	an	le	ga
al	st	gi	el			ud	oš	ge	sk
vo	ot	ja	ru			eg	ik	rb	ru
ap	st	td	po			šn	re	ad	id

8. Žito.

(Franjo Tanjšek, Št. Andraž.)

Rešitev pošljite do 18. septembra. Dva tistih, ki bodo rešili vse uganke pravilno in so naročnino plačali, dobita po žrebu vsak eno Slomškovo sliko; eden tistih pa, ki bodo rešili vsaj 5 uganek pravilno, dobi pod istimi pogoji lepo knjigo.

Rešitev uganek.

Zlogovnica: Vzami najprej iz posameznih skupin zlogov srednji zlog, nato desnega in potem levega itd., dobiš: Da bila bi tvoja moč nad vse velika, — vendar ne vbraniš se muh, ne zlobnega jezika. (Levstik.)

Črkovnica: Odbiraj tretjo, prvo in drugo črko od spodaj, dobiš: Ni je rane, ki je ne bi čas ozdravil!

Skrivnosten napis: Številke zamenjaj s črkami iz abecede: Naš dom je moj prijatelj!

Kvadrat je magičen. Vodoravno in navpično so iste besede, ki so: Prst, ruta, stas, tast.

Črkovnica: Začni v desnem spodnjem oglu in beri v smeri prekotnice, dobiš: Siromaka nikdar ne preziraj, — z miloščino si nebo odpiraj.

Solnce: Ključ je v žilah grozdnega lista, in kaže: Avgusta vročina — obilo da vinal

Kvadrat: Začni pri velikem — S —, nato pojdi po prekotnici na — k —, Sedaj odbiraj črke v smeri nasprotne prekotnice od obeh strani. Dobiš: Skrbi zase, ljubi brata, — dvigni ga, odpri mu vrata, — in sodnik naj bo srce. (F. Levstik.)

Dva spomenika: Besede so: I, K, ara, las, ilo, Valjevo, promenade, »Glasnik«, sto, Eva, som, aba, globa, Finžgar, misijonar, dr. Pregelj, — Kraljestvo božje! II. Rja, sol, osa, vir, napad, Abraham, priloža, Benetke, polkrog, pleskar, zdravje, Vransko, vladika, Amerika, strahovlada, Karavanke. — Josip Aleksandrov.

Prosimo vas, vzbujajte med ljudmi požrtvovalnost, da si bo vsaka zavredna hiša naročila novo Slomškovo sliko!

Ugankar kramlja.

Rude čí nageljček. Ali tudi kaj dišiš? Nageljčki navadno diše in zato jih imamo radi. O ugankah pa z onimi, ki se sramujejo lastnega imena in ga ne upajo izdati, sploh ne govorim. Toda pri nageljčku bom storil izjemo, samo glej, da čim prej pošlješ tudi svoje ime. — Uganka ni slaba in bo zagledala beli dan, ko izvem nageljčkovo pravo ime. Maks Osojnik. Zdi se mi, da pri sestavi ugank premalo paziš in se še manj trudiš. Brez potu ni medu! Zato svoje uganke pili in premlevaj. Pošlji pa še! Jožef Mlakar. Ali ne bi poslal kaj več? Uganka ni slaba, a še boljših pričakujem od Tebe. Matija Bobnar. Pošlji vendar kaj boljšega. Vidim, da si zmožen, a si površen. Potrudi se! Frida Prapotnik. Ali so res zadnje uganke tako težke? No, bom pa v bodoče lažje priobčeval. Zalika Kuplen. »V trudu in znoju« sem uganko popravil in popravil, da je mogla priti med izvoljene. »Porcijunkula«. Ob štirih in petih sta se rodila Tvoja dvojčka dne 2. avgusta l. l. S potrim srcem Ti javljam, da sta dospela v moje roke skoraj mrtva. Z umetnim dihanjem sem ju hotel ohraniti pri življenju, a to se mi je posrečilo le pri drugem, ki pa je še zelo slab. Prvega sem slovesno pokopal ob prisotnosti uredništva in gospodične od uprave. Prosvetni odbor je zastopal g. tajnik, ki je prepeval v srce segajoče žalostinke. Še nekaj! Gospodična od uprave N. d. je točila kot pesti debele solze in stric Peter je z gospodično od »deklških gredic« tako vzdihoval, da so vse miši in podgane, ki so bile tudi navzoče, zbežale ter pokazale prevaranim mačkam podplate. — V bodoče se pa priporočam za trojček. Micika Nunčič pošlji! Tončka iz Poljčan lepe pozdrave. Vinko, Črnuče. Krog bi mi ugajal, če bi imel kak ključ pri sebi. Pri uganki pazi posebno na ključ. Pošlji še! Barika Miško. V miganju z ušesi sem že tako izvežban, da se Ti ni treba bati, da ne bi to miganje vzbudilo Tvoje pozornosti, če se mi približaš. Le glej, da ne boš postala ošabna, ko boš hodila po mestnih ulicah in da boš ostala zvesta ugankarskemu kotičku! Svoji imenski sestri pa prav na uho povej, da se pred novim letom ne mislim poboljšati, a takrat . . . Jaka Čeh. Uganke pošlji boljše! Ko si pa zvonil na Bledu, si gotovo premočno vlekel za vrv, da nisi bil uslišan. Tončka iz Poljčan. Malo pozna si, a ne prepozna. Za posetnice rabi bolj enoten poklic. V ostalem odgovorim pismeno.

Zdi se mi, da je avgusta vročina razredčila naše vrste. Upam pa, da bosta jesenska sapa in zimski mraz to popravila. — Kdor želi pismen odgovor, naj priloži znamko.

Kako so reševali naši ugankarji. (Številke v oklepajih povedo, koliko ugank je posameznik rešil pravilno.) Franc Frk, Rogaška Slatina (8); Jaka Čeh, Juršinci (3); Velika Nedelja; Barika Miško (5), Barika Moravec (5); Tone Kavčič, Ruše (8); Sv. Jurij ob Ščavnici; Trezika Slana (5), Lojzika Repič (5); Micika Nunčič, Šmarje pri Jelšah (4); Lojze Zajc, Mokronog (8); Francka, Sp. Krapje (8); Zalika Kuplen, Maribor (4); Ignacij Župnek, Dramlje (4); Josip Hočevar, Grosuplje (4); Jakob Ambrož, Sp. Kašelj (8); Janez Kos, Vitanje (2); Planinski Orel, Vojnik (4); Frida Prapotnik, Vel. Nedelja (5); Tilka Šinko, Stoperce (8); Karl Založnik, Breg pri Ptuj (8); Joško iz Vojnika (4); Franjo Jug, Studenci pri Mariboru (6); Jožef Mlakar, Srednja vas (4); Franc Sodja, Boh. Bistrica (5); Maks Osojnik, Črna pri Prevaljah (3); Marija Žnidarič, Makole (2); Tončka iz Poljčan (4).

Na g r a d o s o d o b i l i: Franc Frk, Rogaška Slatina; Tilka Šinko, Stoperce; Joško iz Vojnika.

Š o š t a n j. Z bojanzijo se pripravlam na ta dopis, a žal, da se nobena ne oglasi iz šmihelske župnije. Sporočiti moram, da je bila mati slovenskega vladike, Antona Martina Slomška, doma iz šoštanske fare, in sicer v soseski Sv. Antona (Skorno). Na istem kraju, kjer je bil nekdanj dom Slomškove matere, je sedaj le malo sledu. Samo bajta je še tam iz tistih časov, drugo je vse prenovljeno. Ko sem bila še šolarica, mi je pravil neki pobožni mož, katerega so še birmali škof Slomšek, kako so bili ta škof šaljivi in tudi strogi. Ko so prišli birmati v Šoštanj, so omenili, da so po svoji materi rojak šmihelske fare. Čast šmihelski fari, ki je vzgojila tako mater, da bo njen sin kmalu dosegel, če Bog da, čast oltarja. Mladina, posebno deklška, zavedajmo se te časti! Tukaj v šoštanju precej napreduje deklška zveza, kakor tudi Marijina družba in orliški krožek. Hvaležni smo vodstvu skrbnih dušnih pastirjev. Tukaj tudi zidamo prelep Slomškov dom; upamo, da bo kmalu gotov in tudi plačan. Mladenka iz šoštanja. — Briše pri Zidanem mostu. Prvo leto šele čitaj Naš dom, ki mi zelo ugaja. Priporočam ga vsem fantom in dekletom, kateri ga še nimajo naročenega. Kaj pa fantje in dekleta iz loške fare? Oglasite se! Dekle iz Briš. — S tem zaključimo pomenke o grenkem pismu in upamo, da bodo zadovoljni vsi. N. d. se bo polnil z lepimi dopisi in prinašal vse, kar bo lepo, dobro in koristno. Vrli fantje in poštena dekleta smejo vsak čas izraziti svoje želje in uredništvo bo rado ugodilo, kar se bo dalo. Tiste, ki so pogrešale svoje dopise v deklških gredicah, naj pa le malo premislijo, kje tiči vzrok, da je šlo pisemce v koš; saj jih ni bilo mnogo. Pozdravljena vsa ljuba mladina krog Našega doma!

M. Štupca.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:
„TEMPEL“ „STYRIA“ „DONAT“

 Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih
bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- in posezoni znaten popust.
Koncertira vojaška godba. — Radio. — Največja udob-
nost. — Prometne zveze ugodne. — Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina

PRVI IN EDINI SLOVENSKI ZAVAROVALNI ZAVOD VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17.

V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17

SPREJEMA: V POŽARNEM ODDELKU: ZAVAROVANJA
VSEH POSLOPIJ IN PREMAKLJIVIH PREDMETOV, KI SE PO-
ŠKODUJEJO PO OGNJU, STRELI IN PO EKSPLOZIVI SVETIL-
NEGA PLINA, CERKVENE ZVONOVE PROTI RAZPOKI, STEKLO
IN ZRCALA PROTI UBITJU PO ZNATNO NIZKIH CENAH. —
V ŽIVLJENSKEM ODDELKU: ZAVAROVANJE NA DOŽI-
VETJE IN SMRT V VSEH SESTAVAH, ZAVAROVANJA NA
OTROŠKO DOTO, RENTNA IN LJUDSKA ZAVAROVANJA POD
NAJUGODNEJŠIMI POGOJI.

PODRUŽNICE: SARAJEVO, KOROŠČEVA UL. 15; ZAGREB, HATZOVA
ULICA 12; CELJE, CANKARJEVA ULICA 4; SPLIT, ULICA XI. PUKA 22;
BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 7.

CENIKI IN POJASNILA Z OBRATNO POŠTO BREZPLAČNO.
ZANESLJIVI POSREDOVALCI SE VEDNO SPEJEMAJO.